

Etkinlik No	13
Ders Adı	TÜRKÇE
Sınıf Düzeyi	6. sınıf
Etkinlik Adı	PASTA SÜSLERİ
Süre	40 dk.
Strateji, Yöntem ve Teknikler	Etkili dinleme, seçici dinleme
Materyal/Araç Gereç	Kağıt kalem akıllı tahta
Disiplinler arası Boyut	Sosyoloji
Kazanımlar	Yazılarında söz sanatlarına yer verir Okuma yöntem ve tekniklerini uygular. Yazılarını zenginleştirir.
Hazır Bulunuşluk ve Ön Hazırlık	Söz sanatları ile araştırma yapmaları istenir.
Öğrenme Öğretme Süreci	<p>Üzerinde hiçbir süsleme olmayan tek renk olan bir doğum günü pastası hoşunuza gider mi?</p> <p>İnsanlar düğüne giderken neden süslenir?</p> <p>Öğrencilerin verdiği cevaplardan yola çıkarak. (Kendimi değersiz hissedirim. Tat alamam. Basit gelir vb.)</p> <p>İnsanların güzellik ihtiyacı vurgulanır.</p> <p>1-Yazılarımızı süslemenin yolu nedir?</p> <p>2- Daha renkli nasıl konuşuruz? soruları yöneltilir.</p> <p>Öğrencilere ezbere bir şiir bilip bilmedikleri sorulur. Ezbere şiir bilen öğrencilere şiirlerini okumaları için fırsat verilir. Öğrencilerin okudukları şiirler bittikten sonra onlara aşağıdaki şiirler okunur.</p> <p>OKUL Kitabın yanında defter</p>

Defterin yanında bardak
Bardağın yanında çocuk
Çocuğun yanında kedi
Ve uzakta yıldızlar yıldızlar

Bayrak Şiiri Sözleri

Ey mavi göklerin beyaz ve kızıl süsü,
Kız kardeşimin gelinliği, şehidimin son örtüsü,
Işık ışık, dalga dalga bayrağım!
Senin destanını okudum, senin destanını yazacağım.

Sana benim gözümle bakmayanın
Mezarını kazacağım.
Seni selamlamadan uçan kuşun
Yuvasını bozacağım.

Dalgalandığım yerde ne korku, ne keder...
Gölgende bana da, bana da yer ver.
Sabah olmasın, günler doğmasın ne çıkar:
Yurda ay yıldızının ışığı yeter.

Savaş bizi karlı dağlara götürdüğü gün
Kızılığında ısındık;
Dağlardan çöllere düştüğümüz gün
Gölgene sığındık.

Ey şimdi süzgün, rüzgarlarda dalgalı;
Barışın güvercini, savaşın kartalı
Yüksek yerlerde açan çiçeğim.
Senin altında doğdum.
Senin altında öleceğim.

Tarihim, şerefim, şiirim, her şeyim:
Yer yüzünde yer beğen!
Nereye dikilmek istersen,
Söyle, seni oraya dikeyim!

Öğrencilere şiirlerde ne tür farklılıklar olduğu hangisinin süslü bir pastaya benzediği sorulur. Cevaplar tartışılır. “Şiirde şair doğru olmayı neye benzetmiştir?” şeklinde soru sorarak öğrencilerden şiirde yer alan söz sanatlarını bulmaları istenir. Öğrencilerin bulduğu söz sanatlarının doğru olup olmadığı tartışılır.

Ölçme ve Değerlendirme	İki şiir arasındaki farklılıklar nelerdir? Hangi şiir daha anlatım yönünden zengindir? Benzetme söz sanatı kullanılmış mı? Kişileştirme söz sanatı kullanılmış mı? Zıtlık söz sanatı kullanılmış mı? Konuşurma söz sanatı kullanılmış mı? Abartma söz sanatı kullanılmış mı?
Kaynakça	Şiir Antoloji Com

Ek-1

Söz sanatları (edebi sanatlar), ifadeye zenginlik katmak, ifadenin etkisini artırmak ya da az sözle çok şey ifade etmek için kullanılır.

Söz sanatları **abartma, benzetme, kişileştirme, konuşurma ve karşıtlık** olmak üzere beşe ayrılır.

1. Abartma (Mübalağa)

Bir şeyin özelliklerini, bir olayı veya bir durumu olduğundan daha büyük veya daha küçük göstermeye **abartma** denir.

Örnek(ler)

» Bu videodaki kişi, futbol geçmişini ve futbol yeteneğini olduğundan daha büyük göstererek **abartma söz sanatını** kullanmıştır.

» Çantayı taşımaktan kolum koptu.
Bu cümlede kişi, kolunun fiziksel olarak koptuğunu değil, “çok yorulduğunu” abartma yaparak anlatmaktadır.

» Bir ah çeksem dağı taşı eritir
Gözüm yaşı değirmeni yürütür
Bu hasretlik beni dahi çürütür
Bana sıla da bir, gurbet il de bir
Karacaoğlan bu dörtlükte memleketinden ayrı olmanın verdiği acıyı abartarak anlatmıştır.
Çünkü gerçekte gözyaşı dağları eritmez, değirmeni yürütmez.

2. Benzetme (Teşbih)

Anlatımı kuvvetlendirmek, sözün etkisini artırmak için aralarında değişik yönlerden ilgi bulunan iki şeyden zayıf olanın kuvvetli olana benzetilmesine **benzetme** denir.

Tam bir benzetmede benzeyen, benzetilen, benzetme yönü ve benzetme edatı olmak üzere dört temel unsur vardır fakat bir cümlede benzetme yapılması için sadece benzeyen ve benzetilen olması da yeterlidir.

- **Benzeyen:** Zayıf unsur.
- **Benzetilen:** Kuvvetli unsur.
- **Benzetme yönü:** İki unsur arasındaki benzetme sebebi.
- **Benzetme edatı:** Benzetmede kullanılan “gibi, kadar” edatlarıdır.

Örnek(ler)

» <u>Serkan</u>	<u>keçi</u>	<u>gibi</u>	<u>inatçı</u>	bir	çocuktur.
Benzeyen	Benzetilen	Benzetme edatı	Benzetme yönü		

Yukarıdaki cümlede “Serkan”, “inatçılık” bakımından “keçi”ye benzetilmiştir. Burada “keçi”nin inatçılık özelliği herkes tarafından bilindiğinden, benzetme çok rahat anlaşılakta, söz daha etkili olarak anlatılmaktadır.

» Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım
Yırtarım dağları, enginlere sığmam taşarım
İstiklâl Marşı’ndan alınan bu dizelerin ilkinde şair kendisini “sel”e benzetmiştir. İkinci dizede ise “dağları yırtarım” sözüyle abartma sanatına başvurmuştur.

3. Kişileştirme (Teşhis)

İnsan dışındaki varlıklara insana özgü özelliklerin verilmesine **kişileştirme** denir. Bu sanatta hayvanlara, bitkilere ve diğer varlıklara insana özgü özellikler verilerek ifade daha çekici hâle getirilir, duygular daha güzel anlatılır.

Örnek(ler)

» Yukarıdaki videoda kalem, silgi, defter, çanta gibi cansız varlıklara çok çalışmak, formda olmak, hazırlıklar yapmak gibi insana özgü özellikler yüklenerek **kişileştirme** söz sanatına yer verilmiştir.

» Köyün çayı boş yere akmaktan sıkılıyor, bir bostanı sulayacağı günlerin gelmesini iple çekiyordu.

Bu cümlede “köyün çayı” kişileştirilmiştir. “sıkılmak”, “iple çekmek (sabırsızlıkla beklemek)” insana özgü niteliklerdir. İnsana özgü nitelikler “köyün çayı”na verilerek çay kişileştirilmiştir.

» Toplanırken göklerde bulutlar yığın yığın
Hırçın bir fırtınayı düşünüyordu deniz.

Bu dizelerde “kişileştirilme” vardır. Burada “düşünüyordu” denerek “deniz” kişileştirilmiştir.

4. Konuşturma (İntak)

İnsan dışındaki varlıkları konuşturma, onların ağzından söz söyleme sanatına **konuşturma** (intak) denir.

Konuşturma, genellikle kişileştirme sanatı ile birlikte kullanılır. Kişileştirme ile insan özelliği kazandırılan varlıklar, konuşurulduğu zaman konuşurma sanatı yapılmış olur.

Örnek(ler)

» Yukarıdaki videoda **konuşma söz sanatından** yararlanılarak ekmekler, karşılıklı atıştırılmış ve konuşurulmuştur.

» Akşam rüzgârları der ki Ali'ye:
"Gözler ileriye, gönül geriye..."
Sanki köydekiler görünsün diye
Tepeler alçalır, dereler dolar!
Bu dörtlükte "rüzgârlar" önce kişileştirilmiş, daha sonra da konuşurulmuştur. Zaten şiirde konuşurma varsa, konuşurulan varlığın sözleri de vardır.

» Google: Ben her şeyi bilirim.
Facebook: Ben herkesi tanırım.
İnternet: Ben olmasam ikiniz de işe yaramazsınız!
Elektrik: Tartışmayı fazla uzatmayın yoksa hepinizin işini bitiririm!

5. Karşıtlık (Tezat)

Birbirine karşıt olan durum, kavram ve fikirlerin bir arada kullanılmasına **karşıtlık (zıtlık)** denir.

Örnek(ler)

» **Gülen** çehremi görüp
Sanmayın beni **bahtiyar**dır.
Her Her kahkahanın içinde
Bir damla **gözyaşı** vardır.
Yukarıdaki dörtlükte gülmek ve bahtiyar (mutlu) olmak ile ağlamayı ve hüznü çağrıştıran gözyaşı kelimeleri bir arada kullanılarak zıtlık (tezat) söz sanatına yer verilmiştir.

» **Ağlanacak** halimize **güleriz** çoğu zaman.

» Güneş her akşam **batıp** her gün **doğuyorsa**
Çiçekler solup **solup** tekrar **açıyorsa**
En derin yaralar kapanıyorsa
En büyük acılar unutuluyorsa
Neden korkulur hayatta söyleyin bana.

[https://www.dilbilgisi.net/soz-sanatlari-konu-anlatimi/#:~:text=S%C3%B6z%20sanatlar%C4%B1%20A0\(edebi,SANATLARI%20%C4%B0NTERAKT%C4%B0F%20TEST%C4%B0%3A](https://www.dilbilgisi.net/soz-sanatlari-konu-anlatimi/#:~:text=S%C3%B6z%20sanatlar%C4%B1%20A0(edebi,SANATLARI%20%C4%B0NTERAKT%C4%B0F%20TEST%C4%B0%3A)